

ВІДГУК

офіційного опонента кандидата педагогічних наук

Ферт Ольги Григорівни на дисертацію

Перхун Лесі Василівни «Формування особистості дитини у системі інклюзивної освіти Франції», представлену до захисту на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки

1.Актуальність теми виконаної дисертаційної роботи та її зв'язок із планами відповідних галузей науки.

Одним з критеріїв духовно-морального стану людського суспільства є його ставлення до осіб з особливими потребами. Життя людей, які народилися з певними вадами, може стати нестерпним для них самих; ці люди з особливими потребами можуть опинитися на маргінесі суспільства, стати тягарем для сім'ї і оточуючих, а можуть, навпаки, успішно для себе в нього інтегруватися. Важливим у цьому зв'язку є не лише комплекс медико-реабілітаційних заходів, але й широка соціалізація осіб з особливими потребами, залучення їх до активної участі у житті суспільства, надання можливостей почувати себе повноцінною частиною людської спільноти, отримати відповідну освіту і працю, щоб мати можливості для реалізації своїх потенційних здібностей.

В умовах сьогодення актуалізується проблема входження України до спільного європейського простору; це стосується усіх сфер людського життя, а також різних галузей науки. Не оминула ця проблема і педагогіку, особливо актуальною вона виявляється у рамках корекційної освіти, яка обґрунтовує особливості навчання, виховання, розвитку, соціалізації та професійної адаптації дітей з особливими потребами. Статистика доводить, що, на жаль, в умовах комфортного, відносно добре медично забезпеченого сучасного суспільства народжується усе більше дітей з особливими потребами.

Йдеться про посилення механізмів інтеграції певних категорій дітей в освіту і, відповідно, у суспільство, а для цього потрібно трансформувати процес масової освіти як системи для забезпечення освітніх потреб усіх дітей.

Актуальність і важливість розв'язання проблеми формування особистості дитини в умовах інклюзивної освіти визначається низкою суперечностей, а саме між: збільшенням у загальноосвітніх школах кількості дітей з особливими потребами та відсутністю освітнього середовища, що забезпечує їхнє спільне навчання зі звичайними дітьми і реалізує індивідуальний підхід до кожної дитини; запитом батьківської спільноти на впровадження інклюзивного підходу в освіту і недостатньою розробленістю умов його реалізації; необхідністю спеціальної підготовки педагогів для роботи з дітьми з особливими потребами в умовах загальноосвітнього закладу і недостатньою кількістю програм професійної перепідготовки і підвищення кваліфікації педагогів у цьому напрямі; ефективністю

зарубіжного досвіду, зокрема французького, в концептуальному розумінні, організації і розвитку інклюзивної освіти та недостатнім його теоретичним осмисленням і практичним освоєнням в Україні.

Дисертаційне дослідження є складовою науково-дослідницької роботи кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка «Українська освіта в контексті трансформаційних суспільних процесів» 2008 – 2012 рр. (державний реєстраційний № 0108U007644) і «Формування цінностей особистості в європейському освітньому просторі: теорія та практика» 2013 – 2017 рр. (державний реєстраційний № 0113U001233).

2. Найбільш істотні наукові результати, які містяться в дисертації полягають у тому, що вперше на основі порівняльно-педагогічного дослідження здійснено всебічний аналіз стану інклюзивної освіти у Франції; охарактеризовано сучасну освітню систему Франції як складову інклюзивної освіти; подальшого розвитку набули наукові положення щодо еволюції французької освітньої системи від сегрегації до інклюзії та нормативно-правові аспекти становлення інклюзивної освіти у Франції.

3. Нові факти одержані здобувачем.

Доповнено педагогічну теорію даними про специфіку підготовки педагогічних кадрів для роботи в умовах інклюзивного навчання у Франції, а також про шляхи шкільної та професійної орієнтації дітей у системі інклюзивної освіти; визначено можливості використання прогресивних ідей французького досвіду інклюзії в розбудові системи інклюзивної освіти України; уведено до наукового обігу невідомі та маловідомі факти, джерела і документи з окресленої проблеми;

4. Ступінь обґрунтованості використаних методів, а також результатів і висновків дисертації.

Аналіз тексту дисертації, автореферату та змісту публікацій Перхун Л.В. свідчать про достовірність і наукову обґрунтованість викладених нею наукових результатів.

Обґрунтованості і достовірності дисертаційній роботі Перхун Л.В. надає джерельна база наукового дослідження. У списку використаних джерел міститься 363 найменування, у тому числі 127 наукових джерел іноземною мовою.

Джерельну базу дисертаційного дослідження Перхун Л.В. склали документи міжнародних організацій, конвенція ООН про права осіб із інвалідністю, Саламанкська декларація, нормативно-правові акти Франції, документи Міністерства освіти Франції, законодавчі акти України, документи громадських організацій України та Франції, Всеукраїнського фонду «Крок за кроком», Національної асамблеї інвалідів України; французька наукова, науково-методична, інформаційно-аналітична, навчальна література, інформаційні ресурси, а також фонди бібліотек України.

Для розв'язання поставлених у роботі завдань використано комплекс методів наукового дослідження: пошуково-бібліографічний, аналітичний,

логічний, ретроспективний, порівняльно-зіставний; систематизації та узагальнення (для формулювання висновків дослідження і обґрунтування практичних рекомендацій щодо можливості впровадження позитивного досвіду інклюзивної освіти Франції в освітньому просторі України).

5.Значення для науки і практики отриманих автором результатів полягає у розробці навчально-методичного посібника (у співавторстві) «Особи з вадами психофізичного розвитку та їх комплексна диференційна діагностика» для вчителів, вихователів, соціальних педагогів та батьків. Матеріали дослідження, його висновки та основні положення мають інтердисциплінарний характер, тому будуть корисними для студентів і викладачів вищих навчальних закладів у процесі вивчення дисциплін «Порівняльна педагогіка», «Корекційна педагогіка», «Соціальна педагогіка», «Основи інклюзивної освіти».

Результати дослідження впроваджені у роботу та навчально-виховний процес Дошкільного навчального закладу «Віночок» м. Хирів Львівської області; Дошкільного навчального закладу с. Павлів Радехівського р-н Львівської області; Дрогобицької загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 17; Благодійного Фонду «Карітас Самбірсько-Дрогобицької Єпархії УГКЦ» Дрогобицького добровільного товариства захисту дітей інвалідів «Надія»; кафедри соціальної педагогіки та корекційної освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка; Центру перепідготовки та післядипломної освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка; кафедри педагогіки та психології Львівського державного університету фізичної культури; кафедри іноземних мов ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет ім. І. Я. Горбачевського»; кафедри соціальної роботи та соціальної педагогіки Інституту педагогічної освіти, соціальної роботи і мистецтва Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького.

6.Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації.

Дисертаційне дослідження Перхун Л. В. при загальній позитивній його оцінці містить певні дискусійні моменти та недоліки, висвітлення яких сприятиме більш повній та об'єктивній характеристиці його результатів:

1. Зміст дисертації значно ширший за її мету, яка звучить так: «Обґрунтування особливостей і специфіки формування особистості дитини у системі інклюзивної освіти Франції».

2. У розділі 2, де описуються теоретичні засади інклюзивної освітньої політики Франції, параграфі 2.2. «Характеристика системи освіти дітей з особливими потребами у Франції», на нашу думку, занадто багато уваги приділяється характеристиці законодавства, що слід було би перенести у параграф 2.1. «Нормативно-правове забезпечення системи інклюзивної освіти Франції.», натомість детально описати основні складові універсального дизайну у навчанні, як ключової міжнародної концепції інклюзивної освітньої політики, у системі інклюзивної освіти Франції.

3. Для роботи подекуди характерна описовість, фрагментарність, недостатня аргументація думок і положень. Висновки до розділів 1-3 носять описовий, а не синтетично-узагальнюючий характер.

4. У роботі слід було би подати розширені рекомендації, звернені до різних вітчизняних інституцій, щодо перспектив розвитку інклюзивної освіти в Україні спираючись на досвід Франції.

7. Рекомендації щодо використання результатів і висновків дисертації.

Результати дослідження можуть використовуватися педагогами для створення навчальних посібників, розроблення спецкурсів і методичних рекомендацій; науковцями – для проведення компаративно-педагогічних та історико-теоретичних досліджень із розвитку системи освіти Франції; студентами – для написання випускових кваліфікаційних робіт з педагогічних дисциплін.

Основні результати наукового пошуку можуть бути використані в навчально-виховному процесі шкіл, а також будуть корисними для організації різних форм роботи з дітьми, які мають особливі потреби.

8. Висновок.

Дисертаційне дослідження Перхун Лесі Василівни «Формування особистості дитини у системі інклюзивної освіти Франції» має теоретичну й практичну значущість, належну наукову новизну. Отримано науково обґрунтовані результати, що розв'язують актуальну і важливу науково-практичну і соціальну проблему – впливу інклюзивної освіти на формування особистості дитини.

Дисертація Перхун Л.В. є актуальною, самостійною, завершеною науковою роботою, яка відповідає вимогам МОН України до кандидатських дисертацій, положенням пунктів 9 і 11 “Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника”, затвердженого постановою Кабінету міністрів України від 24 липня 2013 року за № 567, що дає підстави для присудження Перхун Лесі Василівні наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки.

Офіційний опонент:

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри корекційної
педагогіки та інклюзії
факультету педагогічної освіти
Львівського національного
університету імені Івана Франка

Ферт О.Г.

